

**Nicolai Sanderi Angli Doct. Theol. De Origine Ac
Progressu Schismatis Anglicani Libri Tres ...**

Sander, Nicholas

Coloniæ Agrippinæ, 1610

Seminaria Anglicani in Angliæ regno ab Anglis excitata. Cap. XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64680](#)

Seminaria Anglicana in Anglia regno ab
Anglis excitata.

CAPVT XIX.

Quoniam Regina Elizabetha in edicto suo maxime in Seminaria, quæ in Galia, Italia, & Hispania adolescentes Catholicos Anglos alunt, qui patriam suam ad Sanctam nostram religionem reducere conatur inuehitur; & quoniam illa Papam & Regem Catholicum insimulat, quod istis Seminarijs ad regnum Angliæ turbadum abuti metitur; contraque illorum iuuentutem, ac Sacerdotes, & Patres societatis Iesu, qui eos gubernant & docent, maledicentia suæ dentem acuit, machinas disponit, & furorem sauitiamque suam demonstrat: operæ pretium facturi videamus, si istorum Seminiorum rationes redamus, ac quid in ijs fiat commmoremus; priusquam ad ipsius edicti mendacia, & poenarum tormentorumque diuersa genera, que contra homines innocentissimos, in Anglia excogitantur accedamus.

Præsupponendo igitur omnia ea, quæ de Seminarijs Rhemensi & Romana, ac de illorum etiam fructu in libro tertio huius historiæ retulimus; Sciendum est, Romanos non nullos Pontifices, adolescentes bonæ indolis ac in regnis Christianis natos, doctrina Catholica, & cæremonijs Romanæ Ecclesiæ imbuerè consueuisse, ut deinde idem ad sua reveri, quæ peregrè didicerunt, in compatrias suos transfunderet. Certè de sancto Gre-

g

gori

gorio eius nominis primo, qui à Venerabili
Beda, Angliæ Apostolus nominatur, eiusia
vita legimus, quod suo sumptu in monasteri-
is iuuenes Anglos sustentari: & Gregorius
VII. de hac materia ad Olaum Noruegæ Re-
gem sequens breue exarauit.

Notum autem vobis esse volumus, quoniam
desiderium nostrum est, si quomodo possemus
ad vos aliquos de fratrib. mittere, qui fideles
& docti essent, ad erudiendū vos in omni scietia
& doctrina in Christo Iesu, ut secundū Eu-
geliū & Apostolicā doctrinā decēter instru-
cti, in nullo vacillātes essetis, sed radicati at-
q; fundati super stabile fundamētū, quod est
Christus Iesus, abūdantiū atq; perfectius in
virtute Dei cresceretis, & secundū operatio-
nē fructū fidei, eterna retributione dignum
redderetis. Quod quia nobis tūm propter lo-
ginquitatē terrarū, & maximē propter igno-
tas linguas valde difficile est, rogamus vos si-
cut & regi Danorū denunciauiimus, ut de ja-
nioribus & nobilib. terrę vestre ad Apostoli-
cā aulā mittatis, quatenus sub alīs Apost. Pe-
tri & Pauli sacris ac diuinis legib. diligenter
edocti, Apostolicę sedis ad vos mādata refer-
re nō quasi ignoti sed cogniti, & quę Christia-
næ religionis ordo postulauerit, apud vos nō
quasi rudes aut ignari, sed lingua ac scientia,
moribusq; prudētes dignè Deo prædicare &
efficaciter, ipso adiuuante, excolere valeant.

Horum duorum Gregoriorum, primi pu-
ta & VII. exemplum secutus Gregorius XIII.
postquam Seminarium Anglicum Duaci in-
cepisset, ac illud posteà Rhemos in Gallia
transculisset, Romæ etiam Seminariū proi-
x.

dem Anglis instituit. Ad quod stabiliendū & confirmādū vigesimo tertio Aprilis An. 1569. qui fuit septimus sui Pontificatus, bullā expediuit, in qua huius Seminarij abs se instituti causas commemorans, ita inquit.

Quare cūm quotidie non sine gravi animi nostri dolore, Sāctā Do. No. Iesu Christi spō-
sam diuersorum eius hostium conspiratione & violēto ex multis partibus incursu oppu-
gnari cernamus, antiquisq; hostibus infidelib-
us Turcis, Iudeis, nouosque Hæreticos &
Schismaticos nos accessisse, qui omni impie-
tate & scelere imbuti, ac veluti aduersarij
nostrī fur ijs exagitati, in pīx matris exitium
feruntur, quod officij nostri ratio à nobis ex-
postulat ad hominum impetus, quo maximē
opus esse videmus vires nobis à Domino tra-
ditas opponimus, populosque imbecillitatē
nostrā à diuina benignitate concreditos prē-
sidis cōtra hostiū oppugnationes paratis cō-
munimus; Cumq; nullum firmius præsidium
aut remedium certius inueniri possit, quam
vt Regionum ab hac peste oppressarum iuuē-
tus, cuius teneres animos facilē est ad virtu-
tem flectere Catho. Rel. imbuāt, ab initio vs-
que nostri Pont. operā dedimus; vt diuersarū
nationū Collegia, nostris sumptibus in vrbe
erigerētur. Quæ interea dum sedulō agimus
ad Anglię regnū magnis quōdā opibus & Ca-
tholicæ Religionis studio florentissimū, nūc
verò à tēterrīma hæresis labe, quæ omnes fe-
rē eius partes comprehēdit, deuastatum pi-
etatis oculos dirigentes, eiusque calamitatē
vt sāpē alios miseranter reperimus, Anglo-
tholicam.

Causa hūz
ius creatio-
nis.

Greg. v. m.
duxit An.
glorum na-
tionem ad
fidem Ca-
tholicam.

100 Appendix sive Liber Quartus
rum nationem ad Christi fidem à B. Gregor.
Pont. conuersam, ex eo tempore singularē
fidem, reuerentiam, atque obedientiam con-
tra Ro. Pont. Sanctamq; sedem Apostolicam
præstisſe, quæ etiam in tanta nestrotū tem-
porum caligine, in aliquibus insignib⁹ illu-
quidē, & illustribus viris refusēre, qui pro
hui⁹ sedis dignitate & Orthodoxæ fidei ve-
ritate, vitas suas cum sanguine ponere non
dubitārunt, versanturque quotidie ante oculos

Angli verò
qui tunc er-
ga Ro. Pont.
obedientes
Et Cath. fu-
erunt, in ha-
resim postea
prolapsi sūt.

Hic igitur
Pont. ad
imitationē
dicti Greg. I.
pro dictorū
Anglorum
ab heresi re-
uocatione
Collegium
Anglicum
in vrbe eri-
git.

nos nostros, iuuenes ex illo miserrimo regno
huc profugiētes, qui diuino spiritu ducti pa-
tria, parentibus & bonis relictis, se nobis
ad Catholicæ religionis, in qua nati sunt in-
stitutionem suscipiendam miserabiliter of-
ferunt, eo animo, ut salutem sibi primū com-
parent, deinde verò vt post adeptam diuina-
rum rerum scientiam in Angliā ad alios, qui
à via veritatis declinarūt, erudiendos reue-
tantur. Nos igitur Gregorij eius nominis pri-
mi pia in Anglos officia, eiusque erga illos
bonitatem imitari cupientes, vt quemadmo-
dum ipſi concessionis, sic, & nobis ab errori
revocationis beneficium accepisse in Domi-
no lātentur, ac propensam eorum erga sedē
prædictam deuotionem adolescentium, item
Catholicæ doctrinæ adipiscendæ studiū am-
plectentes, motu proprio & ex certa scientia
nostra, deque Apostolicæ potestatis plenita-
dine ad omnipotentis Dei laudē & fidei Ca-
tholicæ incrementum, dilecta que nobis na-
tionis Anglicanæ commodum, & salutem in
ædibus Hospitalis Anglorum de vrbe, vnum
Collegium Anglicanum nuncupandum per-
petuò erigimus & instituimus.

Fructus

Fructus autem Seminariorū istorum, quā Rhemensis, quā Romani, adeò copiosus fuit, ut præter multos illorū filios, qui pro sancta nostra fide in Angliæ regno sanguinem suum profuderunt; hodierna etiam die plus quam trecenti Sacerdotes illud illuminent, cæcos hæreticos illustrent, dubios confirment, & sustentent, ac denique Catholicos consolentur, & ad Dei gloriam ac honorem procurādū extimulent. Quod cùm Regina intelligat, nihil illa cum vniuerso suo consilio pēnitus odiit, quam Seminariorum illorum Clericos, exercendo contra eos extremum furorū ac immanitatem: quod videlicet inquit, alios externos hostes, etsi multi & potentes sint, subditorum tantū corpora inuadere; istos verò intellectus, voluntates, & animos ita vincere sibiique subjicere, ut in ijs religionem Catholicam, reuerentiam & obedientiam Papalem plantent ac seminent. Quod quidem illi omnibus calamitatibus calamitius esse arbitrantur, quia videlicet vident quod religione mutata, regnorum etiam administratio variatur. Atque ob hanc deinde causam Catholicos regni sui adeò barbaris & crudelibus legibus persecuta est, qui solūm vertere, ac patriam deserere cum multis nobilibus, opulentis, & primarijs, quā viris, quā iuuenibus coacti sunt; ne videlicet proprijs indomibus, aut vitam aut fidem amitterent. Vnde cùm ad tantam Anglicanorum adolescentium, qui quotidie ex patria sua profugiūt multitudinem sustentandam, duo illa Seminaria, puta Rhemensē & Romanum, non sufficerent,

102 Appendix sive Liber Quartus.
ficerent; Philippus II. Rex Catholicus pre-
ter Eleemosynas, quas Seminario Rhemensi
haec tenus contulit, nullam aliam ob causam,
quam ut hic in Hispania securum & certum per-
fugium haberent, aliud Seminariu Vallisoleti
Anno 1589. Deo aspirante, ac multis deuotis
prælatis, ac Dominis opere suâ porrigentibus,
excitauit. Quod adeò felices progressus &
augmēta habet, & quæ ut copiosum ex eo fru-
ctum, atque vel ex Romano, vel Rhemensi
possimus expectare.

Præterquam, quod iam quædam illius ex-
perimenta habeamus, dum videlicet nōnulli
eius collegæ ac filij hodierno etiam die
multa pro Christi fide in Anglia faciunt ac
patiuntur. Quod quidem adeò magnum est,
ut illo Ecclesia & ciuitas Hispalum permotæ
adolescentes illos Anglicanos amplexari,
domos illis assignare, Eleemosynas & suste-
tationem elargiri incœperit. Quæ quidem
tiam deinde charitas nouo Seminario Angli-
cano initium dedit, nempe in eadem illa no-
bilissima ciuitate, anno 1593. in ipsa Octava
gloriosi martyris S. Thomæ Cantuariensis,
ac Angliæ primatis: præsentibus Cardinale,
Archiepiscopo, multis nobilibus, Ecclesi-
sticis, Senatoribus, & præstantissimæ Ciuita-
tis primoribus atque Patricijs. Vnde omnino
fateri debemus, Deum maximo beneficio.
stram nationem affecisse, dum videlicet illi-
us gratia assistente, externos recipit, exiles
amplexatur, ac pro fide Catholica patientes
in visceribus suis collocat ac sustentat: dum
que

que operibus amicitiam ac bonam correspō-
dentiam, quam duæ illæ nationes aliquando
habuerunt, demonstrat: ostendens atque si-
gnificans odium illud, quo Hispania Angliā
prosequitur, non personas, sed hæreses con-
cernere, neque ad omnes Anglos, sed tantum
ad Iesu Christi hostes se extendere, qui illius
fidem detestantur, Sacra menta execrantur,
& vexillum contra Deū erexerunt. Et sequi-
tur sanè in hoc Anglia, Regem ac Dominum
suum, qui tanto cum affectu Seminaria illa
amplexatur, tantaque cum benignitate illis
amplexatur, ut nō contētus Eleemosynis ijs
succurisse, ac multis alijs beneficijs ea affe-
cisse, cum Vallisoleti anno 1592. ageret Semi-
naria illa Anglicana, cum propria sua, Sere-
nissimæ infantis, & filiorum suorum perso-
na, datis etiā literis voluit confirmare. Quin
idipsum etiam Anglicanum Seminariū Val-
lisoleti cum voluntate & authoritate Regis
Catholici inchoatum, Clemens VIII. confir-
mare non dubitauit, qui primo Pontificatus
sui anno, ad instantiam & petitio-
nem eiusdem Regis, sequen-
tem bullam expe-
diuit.

g 4 CLE-

CLEMENS Papa VIII.

Quoniam praesidium firmius nullum est, nec remedium efficacius contra eos, qui falsis suis erroribus ac dogmatibus Romanam Ecclesiam oppugnare sat agunt, quam Provinciarum haeresi insectarum iuuentutem in religione Catholica instituere; quod videlicet adolescentium animi molles ac faciles, virtutem sibi impressam recipiunt ac seruant: Et considerans istud pie ac attente carissimus noster in Christo filius, Philippus Rex Hispaniarum Catholicus, cuius excellentem benignitatem & liberalitatem, Rege Catholico absque dubio dignam, multi Anglicani exules adolescentes fuerunt experi, qui ex miserabili Anglia regno (quod alias tantoperè floruit, erga fidem Catholicam devotissimum fuit, nunc autem Haeresos gravissimo infortunio affligitur atque opprimitur) in Hispaniam transfugerunt, in ciuitate qua in Diocesi Valentiae sita est, Collegium Anglicanum ad Dei omnipotentis gloriam & honorem, ac eorundem Anglorum receptaculum extruxit: qui pro fide Catholica suapte sponte dictum regnum deseruerunt, constituentes suo tempore in illud reuerti, & ad veritatis viam, gentiles suos miserrime occæcatos reducere. Cumq; dicitur Rex Catholicus singulis annis, certos redditus ad studiosorum aliorumq; hominum eo in Collegio viuentium assignet ac representet, nobis humiliter per dilectum filium, & nobilem Dominum Antonium Ducē de Sesa, & de Soma Legatū suum supplicauit, quatenus benignitate Apostolicka

Anglicanū
Collegium
ad omnipo-
tētis Dei glo-
riam & ho-
norem à
Philippo
Rege Hispa-
niarum ere-
ctum est.

dicti Collegij erectionem ac institutionem dignari vellemus. Collaudantes itaque pium illud propositum ac opus Rege Philippo dignissimum, eius precibus inclinati, Apostolica autoritate, ac certa nostra scientia approbamus & confirmamus erectionem ac constitutionem dicti Collegij, ac omnia & singula, quae ex hac institutione sequentur: supplentes omnes ac singulos defelius, tam facti quam iurus, qui fortasse possent interuenire.

Ecce tibi summorum Pontificum & Regis Catholici actiones. Ecce earundem intentionem. Ecce Bullas. Ecce Seminariorum excitatorum causas & rationes. Atque haec omnia non modo iure reprehendi non possunt, sed multis nominibus laudanda & commendanda sunt. Ut enim a Papa exordiamur, Ad quem Catholici Anglicani, vexati, afflitti, & desolati confugiendi, nisi ad caput Ecclesiae Catholice? An non ad eum, qui secundum D. Hieronymum est communionis fidelium securissimus portus, & lapis Lydius falsam doctrinam a vera & adulterinum aurum ab Obtrizo distinguens? Nunquid ad eum, qui primus Pastor & Episcopus nostrarum animarum, imo Vicarius uniuersalis Iesu Christi est? Nunquid ad eum, qui rationes sui officij, uincionem Spiritus sancti, & abundantiam caritatis, misericordiae, & compassionis maiori in copia accepit, qui que neminem fidelium, ex qua cunque Christiani orbis parte aduentantem ut alienigenam depellit & auersatur? Nunquid ad eum, qui semper refugium & asylum fuit omnium Episcoporum persecutionem

Epist. 61.

tionem sustinentium, qui ad Sedem Apostolicam recurrebant, certissimum ab ea auxilium, solatium & refrigerium expectantes, quemadmodum Sanctus Cyprianus ad Cornelium, & Stephanum Papas. Athanasius ad Marcum & Iulium: Chrysostomus & Augustinus ad Innocentium: Basilus ad Liberium: Hieronymus ad Damasum: Theodoretus ad Leonem magnum; imò quemadmodum innumeris alij sancti viri sub alas & protexionem summorum Pontificum, pro tempore & necessitate sua confugerunt.

*Eusebius
Caesariensis
Hist. lib. 4.
cap. 29. de
Dionysio
Episcopo.*

Ad quem autem Angli exules propter fidem confugient, nisi ad eum, qui Angliae Apostolis successit? ac eorum locum tenet, qui eandem fidem prædicauerunt, pro qua illi patiuntur? Ad quem inquam confugient, nisi ad eum, cuius sedes omnium affictorum Christianorum asylum, in necessitatibus constitutorum refugium, & naufragantium, ac pro Christo patientium pactus fuit? Quod si ita est, quo ore, & qua fronte impudenterissimi Caluiniani Hæretici vituperare mihi audebunt & accusare, vel Anglicanos Catholicos, quod pessimè ab ijs tractati, vexati, habiti, & afflicti, ad Sedem Apostolicam, tanquam ad benignissimam matrem confugerunt: Aut quomodo Romanum Pontificem culpare, quod illos ceu delictos filios recepit, sustentat & amplexatur.

Quod si oculos ad Regem Catholicum conuertamus, quid calumnia illæ in eum contor-

contortæ aliud sunt? quam eorum dicta , de quibus Propheta inquit, Sunt inter vos , qui bonum malum dicunt , & malum bonum, qui ex tenebris lucem faciunt . & ex luce tenebras?

Rex Catholicus P H I L I P P V S , tanquam Rex verè Catholicus, pro fide Catholica patientibus succurrit : & tanquam potentissimus Monarcha , iuuentutem nobilis, ingenuam, & affl. Etiam sustentat: & denique tanquam misericors & benignus Oeconomus, fidelium suorum fratum ærumnis, miserijs, & calamitatibus compatitur. Atque hoc factum non laude dignum , non prædicatione , non commendatione afficiendum nobis debet videri. Certe in omni memoria honorati , & à Christianis adiuti sustentatiq; fuerunt, qui pro C H R I S T O passi sunt. Et idcircò Seuerus Sulpitius in sua Historia, scribens de sanctis Episcopis , qui propter fidem Catholicam à C O N S T A N T I O Arriano Imperatori præscripti fuerunt, hæc ait:

Ceterū exulis satis constat totius orbis studijs celebratos, pecuniasq; eis in sumptum affatim congestas, legationibus quoque eos plebis Catholicæ ex omnibus fere prouincijs frequentatas.

Lib. 2.

Ambrosius de ijsdem sanctis Episcopis ait: Epist. 27. ad discurrent per uniuersum mundum, tanquam Vercellenses homines qui nihil habebant, ac omnia possidebant.

Quem.

Quemcunque illi locum attigissent, pro Pari-
radiso habebant; nunquam eos aliquid de-
stituit, quia fide abundabant; imò alios et
iam ditauerunt, quia etsi pecuniam non ha-
berent, diuina tamen gratia affluebant.

*Hæretici Anglicani Papam propter Anglorum
Seminaria reprehendunt, Noui è contra Iapo-
niæ Christiani eidem pro Seminarijs in suo
regno excitatis, gratias agunt.*

CAPVT XX.

NVnc ut quod diximus clarius & mani-
festius adhuc euadat, Papam videlicet
Catholicos Angliæ exules in Seminarijs An-
glicanis souētem nequaquam regnum illud
velle interturbare atque concutere, prout
Elisabetha in edicto suo calumniatur, sed of-
ficij sui numeros ac partes implere desidera-
re: Alia Seminaria à Gregorio XIII. pro tot
prouincijs excitata transeuntes duas hoc lo-
co epistolas, duoru Iaponiæ Regum ad Six-
tum V. recitabimus: in quibus illi inter cœ-
tera Sanctitati suæ gratias pro Eleemosynis
agunt, quas ab illa acceperant pro Societatis
Iesa Patribus & Seminarijs Iaponiæ suspen-
tandis. Et cognoscemus nos sanè ex ijsdem li-
teris, quantum Anglicana impietas contra
Sedem Apostolicam à deuotione & reueren-
tia duorum Christianorum Principum in Ia-
poniæ regno viuentium, differat ac discor-
det. Adducemus autem illas eo fine, vt infe-
lices Hæretici confundantur, & cœxitatem
suam